

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENG E D E L M E V E L.

O I O I O I O I O I O

Nro 3.

Költ Bétsben, Sz. Jakab Havának (Júliusnak).
10-dik napján 1798-dik Elztendőben.

*Frantzia - Országot illető, és Fr. Orzági
Tudósítások.*

A' Livornói Kikötőhelybe érkezvén
Jún. 22 - dikénn 3 Raguzai Hajós - Kapitá-
nyok, beszélteték, hogy a' midőn ők,
Máltha Szigete mellett tolytatták volna út-
jokat Jún. 9 - dikénn, ott látták a' Fr. Ha-
jössereget, keményen lövöldözni a' Sziget'
Fővárosát *la Valettá-t*; de a' Várbéliek
is nem kisebb erőbenn ágyúztak ki a' Fran-

C

ziákra. Az említett 3 Hajós - Kapitányok, Máltha szomszédságában kénytelenítettek a' szél' tsendessége miatt vesztegleni Jún. 12-dikéig, és addig szünetlenül tüzeltek egymásra a' Frantziák és a' Málthaiak.

(Máltha Szigete fekszik Szicília Szigete, és Afrika között. A' hosszsa 4 és 3 negyed rész német mértföld; a' szélessége pedig kettő és egy negyed rész. Igen kösziklás. A' Fővárosa Valetta igen derék Erősség, két Kikötőhelyek és S. Elmo Vára között fekszik.)

A' Bonaparte tengeri útja' céljáról leg fundamentomosabb vélekedés már most az: hogy az Ánglusokat Napkeleti Indiából akarja ki-szorítani Bonaparte, ama' nevezetes Indus Fejedelemnek Tippó Saibnak segítségével. Ez a' Tippó Saib, még Néhai 16 dik Lajos' igazgatásának utolsó esztendejében küldött vala Pári'sba titkon Követeket, kik által kérte 16 dik Lajost, hogy tsak 6 ezer Frantziákat küldjön Indiába: Ő ígéri, hogy Azoknak segítségével el veri Napkeleti - Indiából az Ánglusokat. De 16 - dik Lajos nem fogadta el ezen ajánlást. *(Igy beszéli ezt a' történetet néhai Fr. Minister Bertrand egy Munkájában, mellyet mostanság botsátott Világ' eleibe)* Hogy a' Fr. Respublika' Kormányfőjének is tett Tippó Saib, hasonló célú ajánlást: meg-tetstik ez egy Hirdetményéből a' Napkeleti - Indiabeli Fr. Birtokok Fő Kormányozójának, Mallartie Polgárnak, mel-

Ilyet Az, 29-dik Januáriusbann intézett az Isle de France és Isle Reunion Szigetekbéli Frantziákhoz, jelentvénn nékiek, hogy Tippó Saib a' Fr. Nemzettel oly Frigyet akar kötni, mely kötelezze a' két Fél, mind óltalmazólag, mind meg-támadólag való fegyveres fel-kelésre egymás mellett, és hogy igen kívánná T. S. az Anglusokat ki-szorítani Napkeleti-Indiából, mely végre; ha a' Fr. Respublika segítséget küld néki: kész lesz Ö a' Fr. Katonáknak tartását egyszerre, mihelyt érkeznek, magára vállalni, és minden szükséges dolgokat szolgáltatni nékiek; boronn és égettboronn kívül, úgymint a' melyeknek maga is egészen szükiben vagyon. Ezen előadás után buzditja Mallartie a' nevezett Szigetekbéli Fr. ákat, hogy, mivel a' Hollandusok segítségére kellett el küldeni egy részét a' Katonaságnak; fegyverkezzenek fel a' Polgárok, 's még a' *nem fejer színű* szabad Lakosok is, és tegyenek katonai szolgálatot Tippó Saib Seregével egyesülve, annál örömebb, hogy a' midőn visszsa fognak kíváncozni Hazájokba: tüstént visszsa bocsátándja őket Tippó Saib.

Nagy hadi készületeket is tétetnek a' Frantziák, feljebb nevezett két Szigetjekben, hogy meg-lephessék a' Ganges vizén innét fekvő részét India' fél szigetének, a' mely vidék, Koromandelnek, vagy Koromandeli partnak neveztetik, 's az Anglu-

soké, kiknek ott, igen alkalmas Kikötőhelyeik vagynak. Egészsz tengeri erejek azonban a' Frantziáknak Isle de Francenál, nem áll többől, kilentz Fregátoknál, melyekkel minthogy nem lehetne boldogólni az Ánglusok ellen: tehát most a' Mallartie Hirdetményén fundálódott vélekedés Párisbann az, hogy Bonaparte Egyiptomnál, Tippto Saib' segítségére szándékozik negyven ezer Emberrel, mely vélekedésnek nagyobb hitelességére, egy Egyiptomi Levelet is közöl a' Zweybrücki Újságnak 28 dik Júniusi Darabja, a' mely Levél, 20-dik Áprilisbenn költ Alexandriából, 's ezt foglalja magábann:

„Éppen most érkeztek ide Konstantinápolyból egynehány Görögök és Frantzia Ingenieurek, oly értelmű parantsolatjával a' Nagy Úrnak (a' Török Tsálszárnak), hogy adódjék ő nékiek minden, valamire csak szükségek leszsz, egy ide érkezendő Hajós- és földi - seregre nézve, mely azonnal, mihelyest ki - pihenit itt magát, ismét hajókra fog ülni, 's Aleppo felé veszi útját, a' hol már egynehány más Frantziák vagynak, kik hasonló készületeket tesznek, oda szándékozó Hazájokfiainak el fogadására, 's hatvan ezer ember' számára való magazinomokat állítanak fel. A' Nagy Úrnak egy Firmannya (írott rendelése) tevődött közönségessé, a' melyben parantsoltatik,

hogy a' Frantziáknak kész fizetésért mindent kell adnia' mire szükségek leszsz. Úgy halljuk, hogy Bonaparte Generális, maga személlyes vezérlete alatt, szándékozik a' Frantzia Sereg által egy olly célt el érni, a' mellyen el fog hűlni az egészsz Világ. Erössen rajta vagynak az ide érkezett Frantziak, hogy mindent ki-tanúhassanak Suezről (arról a' szoross közföldről, mely vagyon a' Földközi és a' Veress-tenger között, 's Afrikát, A'siához kaptsollya) 's a' Veress-tengeren való hajókázásról, és hogy vagynak e' hajójaik az Anglusoknak a' Per'siai-tenger-kebelenn 's a' t. Ezen Levél szerént úgy látszik, hogy két részekre fog fel-osztódni a' Frantzia Sereg, mellyek közzül egygyik a' Veress-tengerenn hajókara ül; a' másik pedig Sziába veszi útját, 's az Eufrates vizenn le megy a' Per'siai-tengerre, a' hol ismét szándékozik egybe-kapcsolni magát a' másik Osztállal.

Az Ostendai Fr. parton foglyokká lett Anglus Katonáknak, ugyan annyi számú Frantzia foglyokért való vizfsza-adására meghatározta magát a' Fr. Direktórium, és már Jún. 25 dike tájján varák is a' Calaisi Fr. Kikötőhelybenn Angliából, a' ki-tserelés végett vizfsza küldendő Fr. Foglyokat.

Az Ostendai partoktól nem messze lévő Blankenbergi Fr. partokat nem tsak

ágyúzták az Ánglusok Jún. 14-dikén. Hanem ki is szállítottak azókra egy tsomó Katonaságot, mely, 30 Fr. Katonákat, kik a' leg - szélső 'Strá'sa'-helyen állottak, tsak hamar el kerített 's foglyaivá tett; egynehány ágyúknak, gyújtójukokat bé-szegzette; és 500 örüvel 's feles számú marhákkal, mellyekért azonban ki-fizette a' Tulajdonosokat: tért vissza a' hajóra.

*Nagy Britanniai és Nagy-Britanniát
illető Tudósítások.*

Frantzia Országának Bresti Kikötőhelye előtt négy Frantzia línei hajókat, mellyek nagyon ki jöttek a' Kikötőhely' szélire, külön szorított a' több Fr. hajóktól Jún. 11-dik napján az ott vígyázó Ánglus Hajóssereg, 's üzte is őket, ágyúzások között. Már úgy tartották az Ánglus Hajóslegények, mintha kezekben lett volna a' győze-delem: de hirtelen meg-fordulván a' szél, kéntelenek voltak félbe szakasztani a' ker-getést, ne hogy a' kősziklákhöz tsapódja-nak. [Szörnyenn is boszszankodtak, hogy a' napnyugati szél meg-fosztotta őket a' jó nye eségtől. A' Fr. línei hajók 18-an vól-tak: még se' mertek ki-szállani a' Kikötő-helyből, 's közönséges viadalra kelni Lord Bridport' Hajósseregével, melly tsak 16 lí-neai hajókból állott.

Az Ország-gyűlés' Üléseit szándékozott a' Király, egy időre félbe szakasztani Jún.

21.-dikénn. Mivel pedig szokás had idejénn, hogy az előre el nem látható költségekre bizonyos summát rendel ki az Ország-gyűlés mindenkor a' maga el o'fz'olása előtt: tehát most is a' Király egy hasonló tzelű summának meg-határozása végett, írás-beli jelentését közölte Ministerei által Jún. 13 dikánn az Ország-gyűlés mind két Táblaival, mely Jelentéshez képest, egy millió font sterlinget rendeltek Ezek Jún. 14.-dikénn a' Királynak, az előre el nem látható országos szükségeknek halaszthatatlan teljesítésére. Lord Suffolk álmélkodott azon, hogy illy zavaros környűllásokban félbe-szakasztódnak a' Parlamentom' Ülései.

Említett 14.-dik Júniusi Üléséből az Ország-gyűlés' 2.-dik Táblájának, ki küldöttek későbbenn minden idegen Halgatók, valakik nem Tagjai a' Parlamentomnak, 's be zárattak a' palota' ajtajai. Ekképpen csak magára maradvánn a' 2.-dik Tábla, javasolta Sheridan Úr, hogy egy Kommissziót kell ki-nevezni, a' melly járjon végre az Irlandiai pártütés' okainak. Pitt Minister, nem lehetett betegsége miatt jelen ezen Ülésbenn: minekokaért Dundas Státus-Secretárius vólt fő ellenzője ez úttal a' Sheridan Úr által fel-tett Végzés-formának: mely sikertelen lett: mivel csak 43 Tagok voksoltak reá: 159-enn pedig ellene mondtak.

Hasonló czélú Végzés-formát terjesztett Leinster Hertzeg is Jún. 15-dikén, az Ország-gyűlés' Első Táblaja' eleibe, melynek Ülésébenn hasonlóképpenn csak magok a' Tagok voltak akkor jelen: de az ő javaslásának se' lehetett fogamatja, 70-re telvénn az ellenzők' száma, és csak 19-re a' helybe-hagyóké. — Lord Cavendish azonban jelentette, hogy Ő is fog Jún. 19-dikén egy Végzés-formát terjeszteni Irlandiára nézve a' Tábla' eleibe.

Az Irlandiai történetekről már a' múltt postánn is közlött előadásaihoz a' Londoni Udvari Újságnak, járulnak meg e' következők: „Jún. 10-dikén Stapelton Oberster meg-támadott *Saintfield*-nél egy tsopert Pártosokat. Elsőben, a' Pártosoknak kedvezett a' szerentse: és a' nevezett Oberster, vesztességgel kénytelenítetett visszavonni magát: de az után meg-futamtatta a' Pártosokat. Annakutánna Newtown-Ardeshez nyomúlt: de már akkor ezen Helységet a' Pártosoktól el foglaltatva találta. — Rosz-nál, az nap 40 Embert vesztettek a' Pártosok. — Jún. 11-dikén Nugent Generálmajor *Saintfield* felé nyomúlt a' Pártosok ellen: kik mihelyt meg-értették a' Generalis közelgetését: leg-ottann el vonták magokat, Ballinah Hinch megé: de Generalis Nugent oda is utánnok ment, 's estig viaskodván vélek, meg-futamtatta őket, részekről 4

száz ember-vesztéssel. — A' Downi Grófságban meg-hirdettette Jún. 14-dikén Nugent Gegerális, hogy ha 24 óra alatt meg nem adják magokat a' zenebónások: fel-gyújtatja házaikat, el pusztítatja termő-földjeiket, és Azokat közzölők, a' kik fegyveres kézzel fognak találkozni: halállal büntetteti meg. — Wexford Városát, úgy bé-kerítette a' Kir. Katonáság mindenfelől, hogy vagy meg-kellett ott adni magokat a' Pártosoknak; vagy ha el múltak azt tselekedni: bizonyos vézedelemre tették ki magokat. — Dublin Városában egy nagy láрма támadt; mely, nem tsendesedett vala még le egészen; az utolsó posta' elindulásakor is.

Tíz Orosz lineai-hajóknak, és hat Fregátoknak az Angliai partokhoz való vezetése végett el-küldöttek vala már Angliából a' Kormányosok Jún. 16-dikán; és Jún. 19-dikén az Angliai partoknál is voltak már az említett 16 Orosz hajók, a' mint írták az nap Londonból.

Dania Fővárosa' szomszédságában fekvő Amack Szigetnek Dragoe nevű Helységetskéjéhez, hat Orosz lineai-hajók érkeztek Jún. 18-dikán, 's többeket is vártak még oda.

Olasz - Országi Tudósítások.

A' Római Respublikától, három millió tallért kívánt költsönn a' Fr. Direktó-

rium: mely summának mivel tsak egy ötvened részét is alig adhatta bé ezen mindenéből ki rablott szegény Respublika a' Fr. Kaszszába: tehát a' még hátra lévő summának bé-hajtásához, katonai exekúzióval láttat az említett Direktórium. — Illy barátságosan szokta boldogítani a' Fr. Direktórium, az általa (a' mint ő mondja) fel-szabadított Népet.

Genuából Jún. 16-dikán: — „Nem botsátódott el innét mind addig a' Turini Udvar Ministere; míg viszsa nemérkezett ide Turinból, ezen (i. i. (a' Ligúriai) Respublika Ministere. Az ide szállított Pedemontziumi fogoly Katonák' száma, többre megy már száznál. A' fel-fegvverkeztetett Ligúriai Nép, nagy mérgeledését nyilatkoztatja a' Pedemontánusok eránt. Estek is mindennap tsatázások, a' Ligúriai és Pedemontziumi Katonák között a' szeleken: sőt a' Ligúriai Katonaság' Vezére Sirri Generális, bé is nyomult már a' Pedemontziumi földre egy Seregofztállyal Novi Városáig; más Ofsztály által pedig el foglaltatta Loano és Oneglia Pedemontziumi Városokat.

Helvétziai Tudósítások.

Mig a' kintset kellett el takarítani a' Szerentsétlen Helvétziából: addig nem hajtott a' Fr. Direktórium semmi panaszra

a' Helvétziai Elöljáróknak, hanem egész hatalommal engedte ott kegyetlenkedni Rapinát nevű Fő Kommiszfzariusát: most már a' midőn mind hadi készületeiktől; mind eleséges magazinjaiktól; mind pénzes kasszáiktól meg fosztotta a' Helvétusokat; meg hallgatta még is Rapinát ellen való panaszszokat, mely abból állott, hogy ők nem formálhatnak úgy szabad Republikát, ha a' Fr. Direktóriumnak hírével van az, a' mit nyomtatásban ki hirdetett Rapinát, hogy t. i. csak úgy állhatnak meg a' Helvétziai Direktórium Végzései, ha Rapinát helybe hagygya azokat, ki, a' Direktórium Tagjai között ki is tett kettőt, és Másokat nevezett helyekbe 's a t. — Rövid és könnyű móddal akarván a' Fr. Direktórium ki elégíteni ezen panaszra nézve a' Helv. Elöljárókat, Gen. Schauenburg által olly értelmű jelentést közöltetett vélek Jún. 24 dikénn, hogy Rapinát, maga fejétől tette az említett panaszos lépéseket; minekokaért el is hívatatódik Helvétziából; és az általa ki-téte-tett két Direktorok, ha már le tették hivallyokat, ismét fel-vehetik. Hogy azonban nem igen haragszik a' Fr. Direktórium Rapinára: onnét meg-tetszik: mert Moguntziába rendelte Fő Kommiszfzariusnak Rudler helyébe; Rudlert pedig ő helyébe Helvétziába.

Elegyes Tudósítások.

A' Német Birodalom' Sváb Kerületében, oly bőv termése volt az idén a' szénának, hogy mázsáját szeltire lehet venni 30 xron.

Ulma Városának kívülről való erősítéséhez újra tevődtek a' készületek, Június' vége felé. A' vidéki Lakosok mindennap 16 szekerekkel hordták a' Mihály-hegyére, a' sántzoknak való friss pázsit-hantokat.

Sz. xóniában egy millió tallerra becsülődnek a' temérdek károk, mellyeket okozott a' Júniusi sok esőzés.

Belgrádban azonn fogházaknak a'jtajaik, mellyekben tartattak a' Betsből oda szállított Török Birodalombeli Görög rabok, erőszakosan be-törve találtattak Június' vége felé, magok a' fogházak pedig vérrel sűrűen befetskendezve.

Valósággal meg-ízöktek az említett Rabok, kiknek meg-ízabadításáért 150 ezer piafztert ígértek a' Barátjaik. A' Belgrádi Basa, nagy aggódással keresteti őket.

Az Északi-Amerikabéli Respublika' részéről a' Fr. Direktóriumhoz Követségbe küldtetett *Pinkney, Marchall, és Gerry* Urak, oly értelmű Tudósítást küldöttek Párisból a' magok Kormányshékehez Filadelfiába, (melly Tudósítás ki-jött sok Újságokban is) mintha ő töllök a' Fr. Direktórium, maga számára, 1,200,000 lí-

vert kívánt volna négy Bízatosai által, kik is a' nevezett Követek' Tudósításábann, W. Y. X. és Z. betűkkel vagynak tsak jelentve. Ezen előadás' valóságát nagy buzgósággal igyekezett meg-tzáfolni, 's az egészsz fortélyt ismét Anglia' nyakába hártani a' Pári'si Directoriális Újságnak 8-dik Júniusi Darabja, a' melybenn, ezen tzelra szolgáló több rendbéli Próba-írások olvasatnak. Illyen Próba írások: a' Külső dolgokra ügyelő Fr. Minister' Levelei, Gerry Úrhoz, ki egy vólt az Északi Ámerikai Követek közzül; és minekutánna el távoztak onnét a' két Kollégái Pinkney és Marschall Urak: ő még későbbenn is ott maradt vólt maga (hanem már tsak ugyan ő is elment a' mint irtuk). Kívánta a' Fr. Minister erőssenn; hogy Gerry Úr nyilatkoztatná ki a' W, Y, X, és Z betük alatt értetődő Személlyeket. Ki is nevezte Ez végre olty feltétel alatt, hogy Azoknak nevei titokban fognak tartatódni. Bizonyította egyfersmind, hogy ő semmi plenipotenziát se' látott egynél is azon 4 Személlyek közzül, és hogy a' 3 első, Külföldiek vóltak, a' kik már el is mentek titkonn Fr. Országból, 's tsupánn a' 4-dik vólt Frantzia, de Erről inkább lehet mondani, hogy tsak tolmátskodott; mint sem hogy sürgette vólna, az 1,200,000 líverrel való meg-ajándékoztatását a' Frantzia

Direktóriumnak. Maga ki-nyilatkoztatta magát. A' neve, Hauteval. Írt is a' Fr. Ministerhez, és az ő Levele is ki van nyomtatva a' Próba-írásek között. — A' Redactőr így okoskodik az Amerikai Követek ellen. Vagy által látták ők — úgy-mond — ezen dologbann a' tsalfaságot, vagy nem. Ha nem látták, igen könnyen hívőknek kellett lenni, hogy minden jött mentt Embernek hittek: ha pedig által látták; úgy nem kellett volna valóság gyanánt írni azt a' magok Kormányfélékéhez.

Magyar-Ország.

Hogy Napkeleti és Napnyúgoti Gallítziával, annál könnyebb módonn folytat-hassanak kereskedést Magyar-Országnek szomszéd Vármegyei: e' végre, Lötse szabad Királyi Városa, egy alkalmas Tsináltt-út' készítése eránt való gondolatit közlötte ezelőtt eszt. vel, a' F. Kir. Helytartó-Tanátsal, mely ismét fel küldötte a' nevezett-Város' Plánúmat Bétsbe Ő Felségéhez. F. Urunk, egy Elegyes (Mixta) Kommissziót nevezett ki a' Plánú' meg-visgálá-sára, Máramaros Vármegye' Fő-Ispánnyá-nak Gróf Haller József Ő Exc. jának elől-ülése alatt, a' melly Kommisszió n t. i. mind Magyar Országnek több Vármegyéi-ből 's Királyi Városaiból; mind Gallítziá-ból is vóltak Deputátusok. Magyar Or-szágról nevezetessenn: Gömör, Torna,

Sáros és Szepes Vármegyékből; 's Kassa, Lötse, Eperjes, Szeben, Bárfa és Késmárk Kir. Városokból. Jún. 19-dikén tartotta a' Kommisszió, első Gyűlését, és már 21-dik Júniusban meg-határozta, hogy két Tsinált-útak készítdjenek, egygyik t. i. Szomolnoktól fogva, Schwedlerenn, Marksdorfonn, Lötsénn, Késmárkonn; Betánn, Wünschendorfon, 's Relyovon által, Szepes Vármegyének Ó Faln (Altdorf) nevű Mező Városáig, onnét tovább Gallicziábann Misteniczig, mely Helységtől már egy jó Tsinált-út szolgál Krakkóig. Ha ekképpen meg fog készülni Szomolnoktól fogva Misteniczig az említett út: Szepes Vármegyén kívül, Zemplén, Borsod, Torna és Gömör Vármegyéknek is könnyű móddal való egygyesülések lehet Krakkóval. — A' másik Tsinált-útnak, kellene kezdődni, a' Kommisszió meg-határozása szerint, Eperjesnél, és Magyar Országban ugyan Szebenenn, Palotsán 's Lublyónn; Gallicziábann pedig Mnisekenn, és Pivnitschnánn által Alt-Sándezig szolgálni, a' honnét Lembergig vagy on már jó Út; nem különben Misteniczig is. Ezen út által könnyű egygyesülések lenné Abaúj és Sáros Vármegyéknek Lembergig. Ha továbbá Szepes Vármegyében Lublyótól Ó-Faluig egy Közép-út készítdik, a' melly egygyesítse a' fellyebb nevezett mind két útakat: úgy az utobb nevezett

Vármegyéknek, Krakkóval; az elsőbb nevezetteknek pedig Lembergél igen könnyebbül az egygyesüléssek.

Egerből írják, hogy M. Báró Dormándházi Ságby Mihály Udvari Tanácsos, Sz. István Rendje' Vitézze, és Hazánk Hét-Személyes Fő Törvényszekének egy derék Tábla-Birája Ő Nagysága, 82 esztendőkre terjedt érdemes életét el végezte Jún. 21. dikénn Dormándházán, a' hol, az általa építtetett Templom' Kriptájába el is takarítottatott Jún. 28. dikánn, minden felől özsze-sereglett nagy számú Gyülekezet' jelenlétébenn. Sok Szegények sirátják a' boldogultt Méltóságban, el vesztett édes Atyyokat; a' Hírmondó is fájlallya egy különös Kedvellőjét.

B é t s.

Liptay Generális, a' ki egy E. Tagja vala a' katonai tökéletesebbítések végett itt fel-állítódott Kommisszióznak, parantsolatot vett Ő Felségétől, hogy az Olasz-Országi Armádiához mennyen. Hasonló parantsolatot vettek más Generálisok is.

Katonai fellyebb emeltetések.

Oberstlieutenánságból Gróf Gyulay Obersterségre lépett; nem különben Revay E. Vitéz Hazánkfia is. Fő'strázsamesterek-ből Oberstlieutenántokká lettek: De'söffy Úr a' Vétsey Huszárjainál; Szörényi Úr az Erdödy Huszárjainál; Keszler Úr a' Tsáfszár' Huszárainál, 's a' t.